

Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları
Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK)
Ulusal Akreditasyon İşlem ve Usullerindeki Temel Standartlar

VEDEK'e başvuruda bulunacak tüm Veteriner Fakülteleri (eğitim kurumları ve programları) için hazırlanan ulusal akreditasyon ve değerlendirme temel standartları Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) kapsamında Veteriner Temel Alan Yeterlilikleri ve uluslararası akreditasyon kurum/kuruluşlarının (özellikle EAEE ve AVMA) ölçütleri göz önüne alınarak düzenlenmiştir.

Veteriner Hekimliği eğitim kurumlarının (veteriner fakülteleri) veteriner hekim olarak mezun olacak kişilerin temel gereksinimler çerçevesinde veteriner hekimliği mesleği ile ilgili her alanda yeterli olabilmesini sağlayacak mesleki, etik ve araştırma tabanlı eğitim hizmetini standartlara uygun biçimde vermesi ve bu eğitimi kaliteli ve sürdürülebilir kılması gerekmektedir. Veteriner fakültelerinin akreditasyon, kalite değerlendirme ve kontrolü işlemi; resmi statüde sektör paydaşları ve topluma açık şekilde oluşturulan politika, strateji ve prosedürler aracılığıyla akreditasyon kuruluşu (VEDEK) tarafından gerçekleştirilecektir.

Fakültelerde Yaşam boyu öğrenim de dâhil olmak üzere veteriner hekimlik eğitimi bilimsel bilgi, araştırma ve uygulamaya dayalı olmalı ve öğrencilere yeterli öğrenim olanakları sunulmalıdır.

Hayvan hastalıkları, klinik ve laboratuvar eğitimi, hayvansal üretim ve "Tek Sağlık" çerçevesi içerisinde halk sağlığı konularıyla öğrenciler eğitimlerinin erken dönemlerinde tanışmalı ve bu tüm eğitim sürecinde devam ettirilmelidir. Bunlara ek olarak, Veteriner Fakültelerinin bilimsel araştırma yapabilecek, lisansüstü eğitim verebilecek ve sürekli eğitimi sağlayabilecek şekilde gerekli altyapı, donanım ve imkânlarla sahip olması hem veteriner hekimlere hem de topluma hizmet verebilmesi açısından önem taşımaktadır.

TEMEL STANDARTLAR

Standart 1. Organizasyon Yapısı

- Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumu (Veteriner Fakültesi) kendi görev tanımını oluşturmalı, bu tanımda belirtilen niteliklere uymalı ve sürekli geliştirmelidir.
- YÖK ve hükümet nezdinde tanınan ve kurulu bulunan Veteriner Fakülteleri yine YÖK tarafından ulusal akreditasyon için görevli ve yetki sahibi kuruluş olan VEDEK'e üye olmalıdırlar.
- Fakülteyi kurumsal olarak yöneten dekanların Veteriner Hekim olması gerekmektedir. Fakülte klinik ve hastaneleri başta olmak üzere eğitim-öğretim müfredatı kapsamında mesleki, etik ve akademik alanlarda sorumlu olarak eğitim ve araştırma faaliyeti sürdüren çalışanlar da Veteriner Hekim olmalıdır.
- Veteriner Fakültelerinin kayıt-öğrenci işleri, idari işler ve işleyişe dönük tüm hizmetlerin sağlıklı, etkin ve uygun bir şekilde yerine getirilebilmesi için yeterli sayıda yönetim kadrosuna ve idari personele sahip olması gerekmektedir.

Standart 2. Finans Durumu

- Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumunun görev tanımında yer alan koşulların yerine getirilmesi ve mevcut eğitim programlarının sürdürülebilmesi için yeterli finansman olanakları ve bütçeye sahip olması gerekmektedir.

- Fakültelerin amaç ve hedefleri doğrultusunda yürüttükleri idari işler, araştırma faaliyetleri, müfredat ve eğitim programlarına yönelik bütçelerini (tüm harcama ve gelirlerini) açık şekilde belirtmeleri gerekmektedir.
- Fakültelerin finansman olanaklarının, kurulum tesis ve donanımların devamlılığının sağlanması, klinik ve saha hizmetleri, eğitim, araştırma ve lisansüstü programların dönemsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi yönüyle yeterli olması lazımdır.
- Eğitim kurumu bünyesindeki klinik hizmetler, saha hizmetleri, laboratuvarlar ve hastaneler eğitime yönelik kaynaklar olarak çalışmalıdır. Mali açıdan bu kaynakların tümünün lisans eğitiminde eğitimsel bir bütünlük içerisinde öncelikli olarak ele alınması ve klinik hizmet birimlerinin finansal öz yeterliliklerinin de ayrıca değerlendirilmesi gerekli görülmektedir.

Standart 3. Fakültenin Fiziki Olanakları, Tesis ve Ekipmanları

- Veteriner Fakültelerindeki fiziki imkânların tamamı eğitim için uygun ortamın sağlanmasına yönelik olmalıdır. Amfi ve Dershaneler, laboratuvarlar, eğitim hastaneleri/klinikler, ambulans/saha hizmeti araçları (zorunlu olmamakla birlikte fiziki imkânlara dâhil edilebilir), seminer salonları ve diğer eğitim alanları temiz, bakım-onarım işlemleri yapılmış, kayıtlı öğrenci sayısına uygun bir şekilde eğitim amaçlı kullanım için yeterli sayı ve büyüklükte olmalı, modern ekipmanlarla donatılmalıdır.
- İdari ve akademik personel odaları ile araştırma laboratuvarları fakültenin ve personelin ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve yeterlilikte bulunmalıdır.
- Akredite bir fakültenin eğitim amacıyla kampüs sınırları içerisinde veya dışında faaliyet gösteren eğitim hastanesi/leri ve bağlı klinikleri bulunması gerekmektedir. Ayrıca hastane ve kliniklerde tanı ve tedavi hizmetlerini destekleyecek nitelikte eczane (zorunlu değil), operasyon salonları, tanısal görüntüleme ve destek hizmetleri, hayvan bakım ve izolasyon üniteleri, yoğun bakım ve rehabilitasyon üniteleri, ambulans/saha hizmet araçları, nekropsi üniteleri ve acil servisi içeren uygun birimlere de sahip olunmalıdır. Bu birimlerde yapılan işlem ve uygulamalara ilişkin çalışma yönergeleri ve ilkeler uygun yerlerde asılı bulunmalıdır.
- Eğitim ve araştırma amacıyla kullanılan tesisler ve hayvan barınakları yeterli sayıda olmalı, uygun bir şekilde inşa edilmeli, kabul edilen hayvan refahı standartlarına uygun bir şekilde düzenlenmeli ve yönetilmelidir. Fakültede barınaklarda tutulan tüm hayvanların muayeneleri, teşhis ve tedavilerine yönelik olarak yeterli sayıda eğitim, laboratuvar, araştırma ve klinik araç ve ekipmanı bulunmalıdır. Tesislerde öğrenciler, personel ve hayvanların güvenliği hassasiyetle sağlanmalı, riskler asgariye indirilmeli, hayvan refahı ve biyogüvenlik standartları yakalanmalıdır.
- Fakültelerde uygulamalı eğitimin yapılabilmesi için saha çalışmalarına erişim sağlanmalıdır. Belirtilen saha uygulamalarının kalitesi, eğitim ve değerlendirmeleri ise fakülte yönetiminin sorumluluğundadır.
- Veteriner fakülteleri yeterli ve kullanıma uygun kütüphane, laboratuvar, dersane vb. bölümler dışında, eğitim, araştırma ve uygulama amaçlı çiftlik imkânlarını da sağlamalıdır. Ruhsatlı mezbaha-kombinalar ile gıda işleme tesisleri gibi yerel kaynak öğrencilerin muayene ve gıda hijyeni uygulamalarını yapabilmeleri yönünden ulaşılabilir olmalıdır.

Standart 4. Klinikler

- Fakülteye getirilen hasta hayvanlar dışında klinik bilimlerin öğrenci eğitimi ve uygulama çalışmaları için ihtiyaç duyulan pet hayvanlar, çiftlik hayvanları ve diğer egzotik hayvanlar (at, sığır, koyun-keçi, köpek, kedi, kanatlı vb.) eğitim kurumları tarafından fakülte ve bağlı birimlerinde hazır bulundurulmalıdır. Bu ihtiyaç doğrultusunda eğitim programları ve klinik eğitiminin devamlılığı için mevcut sürü ve çiftlikte bulunanlar da dâhil olmak üzere yeterli çeşitlilik ve sayıda sağlıklı ve hasta hayvan temin edilmeli ve hospitalize edilen veya ayakta tedavi edilen hastalar, acil klinik ve yoğun bakım ünitelerindeki hayvanlar, saha ve ambulans hizmetleri kapsamında öğrenci uygulamalarında görülebilmelidir.

- Öğrencilerin klinik eğitim tecrübesini sağlamak ve artırmak için cerrahi işlemler ve diğer hekimlik uygulamaları kapsamında çeşitli ve yeterli sayıda hastanın fakülte klinik aktiviteleri dâhilinde yer alması gerekmektedir. Kliniklerde bulunan hasta hayvan sayısı yetersiz ise öğrencilerin eğitimi amacıyla gezici klinik ve devlet/özel çiftliklerle anlaşma gibi yollarla fakülte dışındaki kaynaklardan faydalanılmalıdır.
- Klinik bilgisi doğrultusunda gerçekleştirilecek tüm uygulamalar fakültelerin kontrolü ve akademik personelin gözetimi altında yapılmalı, fakülte dışında edinilen klinik deneyim ve eğitimlerin sonuçları aktif şekilde değerlendirilmelidir. Klinik eğitim ve uygulamalarının konu uzmanları tarafından tanı, teşhis ve tedaviye uygun ortamlarda, modern teknikler, donanım ve teknolojik araçlarla (laboratuvarlar, tanı ve görüntüleme cihazları, nekropsi ünitesi vb.) gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- Kliniklerde hasta bakımı hizmeti sağlanmalı ve bunun eğitimi de verilmelidir. Saha koşullarındaki klinik deneyim için öğrencilere farklı seçeneklerin sunulduğu gözetimli (bir veya birden fazla akademisyenin gözetimi ve danışmanlığı altında) saha servisi ve/veya ambulans programı sağlanmalıdır. Bütün koşullarda öğrenciler hasta başında gerçekleştirilen fiziksel teşhis ve problem odaklı tanı kararının alınmasını da kapsayan uygulamalarda aktif katılımcılar olarak yer almalıdır.
- Klinik uygulamalara yönelik kayıtlar kapsamlı olmalı ve gerektiğinde fakültedeki eğitim, araştırma ve klinik hizmet programlarını destekleyecek şekilde kayıtları izlemeye ve geri dönüşe imkân verecek bir sistemin oluşturulması gerekmektedir.

Standart 5. Kütüphane ve Bilgi Kaynakları

- Veteriner Hekimlik eğitiminde kütüphane hizmetleri ve bilgi kaynaklarına ulaşım, araştırmalar ve sürekli eğitim açısından büyük önem arz etmektedir. Öğrenciler ve fakülte personelinin mesleki ve akademik düzeydeki bilgi kaynaklarına ve yayınlara zamanında ve hızlı biçimde ulaşımı sağlanmalıdır. Kütüphane, alanında uzman ve deneyimli bir kütüphane sorumlusu tarafından yönetilmelidir.
- Veteriner hekimlik eğitimde bilgi hizmeti verilmesi temeldir. Bu hizmet kurumun amaçlarına uygun olacak şekilde temel uygulama, araştırma, yüksek lisans eğitimi, toplumsal hizmetler vb. alanlarda sürekli bilgi sağlayabilmelidir. Yeterli ve güncel bilgiler; öğrencilere ve fakülte personeline basılı ve/veya elektronik ortamda ve çeşitli formatlarda sunulabilmelidir. Diğer taraftan öğrencilerin kendi kendine öğrenmeleri ve araştırmaları teşvik edilmelidir. Eğitim materyali içerikli kaynaklar farklı öğretim modelleri ile bilgisayar temelli uygulamaları da (e-learning) içerebilir.

Standart 6. Fakülte Yapısı ve Akademik Personel

- Fakülte akademik personelinin sayısı, bilimsel nitelikleri ve kalitesi kurumsal amaçları yerine getirebilecek düzeyde olmalıdır. Öğretim üyesi ve elemanlarının bölüm ve anabilim dallarına dağılımı dengeli, araştırma ve eğitim yoğunluğu ile müfredat içeriğine göre uyumlu olmalıdır.
- Uygun öğretim üyesi/öğrenci ve öğretim üyesi/destekleyici personel oranları küçük gruplar halinde uygulamalı eğitimin yapılabileceği düzeyde olmalıdır. Yarı-zamanlı ve tam zamanlı personel ve mezun öğrenciler tam zamanlı akademik personele özellikle uygulamalı eğitimde yardımcı olacak şekilde görevlendirilebilmelidir. Akademik personelin iş yükü, teorik eğitim ve uygulama faaliyetleri dışında araştırma yapabilecek ve diğer eğitim-dışı akademik etkinliklerde görev alabilecek şekilde düzenlenmelidir.
- Fakültenin değerlendirilmesinde yer aldığı projeler ve/veya gerçekleştirilen bilimsel aktiviteler önemli bir kriter oluşturmaktadır. Fakültenin öğrencinin mesleki gelişimi için ve fakültedeki bilimsel aktivitelerin gerçekleştirilmesine yönelik iyi tanımlanmış ve kapsamlı bir eğitim programı sunduğu kanıtlanmalıdır.
- Fakülteler mesleki büyüme ve gelişme bakımından farklı etkinlikler ve iyi tanımlanmış programları kapsamlıdır. Fakülte personelinin akademik unvan ve pozisyonları, alan yeterliklerini karşılayacak düzeyde devamlılığı olan, faydalı ve sürdürülebilir bir yapı kazanmalıdır.

Standart 7. Öğrenciler

- Fakülteden verilen mezun öğrenci sayısının fakülte görev tanımı ve kaynakları ile tutarlı olması gerekmektedir.
- Fakülteler mesleki eğitim programını tamamlayan ve güçlendiren intörlük, ihtisas/master ve doktora gibi mezuniyet sonrası eğitim programlarını da oluşturmalıdır.
- Fakülte ve üniversitede öğrenci danışmanlık uygulamaları ve destek hizmetleri bulunmalıdır.
- Fakülteler kayıt hizmetlerine ilişkin olarak öğrenci adaylarına fakültedeki eğitim programları ve olanaklarını tanıtıcı güncel bilgiyi açık şekilde sunmalıdır. Bunun dışında, kurum yazılı katalog ve elektronik bilgi yoluyla fakültedeki eğitim programının hedef ve amaçlarını, fakülteye kabul koşulları ve işlemlerini, lisans düzeyinde öğrenimi, fakülte tanımlamalarını, eğitim harç ve ücretlerini, akademik takvimi, kayıt silme-kayıt dondurma uygulamalarını, burs programlarına yönelik bilgiyi doğru ve güncel şekilde öğrencilerine sunmalıdır. Öğrencilere sağlanan bilgi lisans eğitimine yönelik tüm detayları kapsamalıdır. Fakültede uygulanan not verme ve başarı değerlendirme sistemi tutarlı olmalı ve tüm öğrencilere adil ve bir örnek şekilde uygulanabilir olmalıdır.
- Veteriner Fakülteleri öğrencilerine (isterlerse kimliklerini gizli tutarak) fakültenin mevcut akreditasyon standartlarına uyumuna ve eğitim programının geliştirilmesine yönelik öneri, yorum ve şikayetlerini bildirmelerine olanak sağlayan bir mekanizmayı hayata geçirmelidirler. Öğrenciler fakülte yönetim kurullarında temsil yetkisine sahip olmalıdır.

Standart 8. Fakülte Programlarına Kabul Koşulları

- Fakültelerin eğitim programlarına (lisans, yüksek lisans, doktora) açılan kontenjanlar dâhilinde kabul işlemi usulleri iyi bir şekilde tanımlanmış ve ilgili mevzuatlar kapsamında resmi ve objektif kriterlere göre yapılandırılmış olmalıdır.
- Fakülte programlarına kabul aşamalarında sağlanacak başarı, mesleki eğitimle oluşturulacak temel altyapının sağlanması yanında sürekli ve kişisel gelişime dayalı hayat boyu eğitimde kolaylık sağlayacaktır. Kabul aşamalarında akademik nitelik ve ders başarı not ortalaması dışında bazı diğer faktörler de başvuru kriterleri olarak ayrıca belirlenmeli ve kurullarca dikkate alınmalıdır.

Standart 9. Eğitim Programı ve Ders Müfredatı

- Veteriner hekimlik eğitim programı kapsamında uygulanan müfredat en az beş senelik tam zamanlı olarak gerçekleştirilen eğitim ile bunun içinde bir akademik yıllık uygulamalı eğitimi kapsamalıdır. Müfredat ve eğitim süreci her bir Veteriner Fakültesi öğrencisi için yaşam boyu eğitimi başlatmalı ve teşvik edici nitelikte olmalıdır.
- Müfredat ve eğitim veteriner hekimlerin yasalarla belirlenmiş yetki, görev ve sorumluluklarını yerine getirebilecekleri tüm alanlarda yeterli bilgiyi kapsamalıdır.
- Müfredat planlanmasında, kontrolünde ve yönetiminde yeni konular, mesleki gelişmeler ve teknolojik yenilikler göz önünde bulundurulmalıdır. Müfredat içeriğinin güncel bilgiye uygun şekilde yeterli esneklikte olması ve değişik nitelik ve nicelikteki bilgileri içeren derslerin aktarılmasında çeşitlilik bulunması teşvik edilmelidir.
- Dengeli ve uyumlu hazırlanacak müfredat programı, yerel ve ulusal özellikler göz önünde bulundurularak pratik ve klinik becerileri ile profesyonel bakış açısına sahip, problem-çözücü nitelikte hekimlerin yetişmesini sağlamalıdır. Farklı dersler arasında teorik ve uygulama dersleri dengeli ve birbirleriyle koordineli olarak bulunmalıdır.
- Müfredat ayrıca aşağıdaki koşul ve nitelikleri sağlamalıdır:
 - Müfredat hayvan sağlığı ve hastalıklarının altındaki temel biyolojik prensipler ve mekanizmaların moleküler ve hücresel düzeyden organizma ve popülasyon düzeyine değin anlaşılmasına olanak sağlamalıdır.

- Öğrencilere sağlık ve hastalığın normal fonksiyonu, homeostazi, patofizyolojisi ve mekanizmaları, hem ülke içinde hem de dünyada görülen önemli hayvan hastalıklarının doğal geçmişi ve belirtilerine yönelik bilgilere sahip olması açısından müfredatta yer alan bilimsel bilgi birikimi ve disipline dayalı eğitimin düzenli ve açık olarak aktarılması gerekmektedir.
- Hayvan türlerine göre geniş bir yelpazede gerçekleştirilecek hekimlik uygulamaları ve cerrahi müdahaleler için hem teorik hem pratiğe yönelik eğitim müfredatı hazırlanmalıdır. Müfredatın birey ve popülasyon düzeyindeki klinik hayvan hastalıklarına dönük olarak fiziksel muayene, laboratuvar tanı yöntemleri ve bunlarla ilişkili (tanısal görüntüleme, tanısal patoloji ve nekropsi vb.) değerlendirmeler, hastalıktan korunma, biyogüvenlik, cerrahiye de içeren sağaltıma yönelik uygulamalar, hasta sevk ve bakımına (yoğun bakım, acil klinik uygulamaları ve izolasyon prosedürleri de dahil) yönelik prensip ve pratik uygulamaları da içermesi gerekmektedir. Müfredatın hekimliğe dayalı kararların alınması ve uygulanmasını sağlayan problem çözümüne odaklanmış şekilde hazırlanması gerekmektedir.
- Müfredatın epidemiyoloji, zoonoz hastalıklar, hayvansal üretim, gıda güvenliği, hayvanların yetiştirilmesi, bakım ve beslemesi, ilaç uygulamaları, sürü yönetimi, hayvancılık, çevresel ilişkiler, halk sağlığı, veteriner hekimin topluma ve mesleki ilişkide olduğu sağlık gruplarına katkıları gibi konularda temel prensipleri içermesi gerekmektedir.
- Müfredatın öğrencilerin hayvan sahiplerinden anamnez alınması, hastalığa ilişkin bilgi ve verilerin saklanması, gerek duyulduğunda meslektaşlar ile değerlendirilmesi, hasta sahipleri ile etkili iletişim kurulmasına yönelik bilgi sahibi olma fırsatını da sunması gerekmektedir.
- Müfredat öğrencilere eğitimleri boyunca mesleki etik, hekimliğe yönelik profesyonel hizmetlerin topluma sunulması, işletme finansmanı ve yönetim yeteneklerinin kazandırılması, veteriner hekimliğin kapsamı, kariyer seçenekleri ve mesleğe yönelik diğer bilgilerin sağlanmasına yönelik bilgiler de içermelidir.
- Ders müfredatının hayvan sağlığı ve refahı konularında değişen toplum beklentilerini de karşılayacak şekilde öğrencilere bilgi, beceri, değerler, bakış açısı, sorumluluk ve yetkin davranışların kazandırılmasına yönelik içeriğe sahip olması gerekmektedir.

Standart 10. Araştırma Programları

- Fakültelerin ilgili alanlarda lisans ve lisansüstü düzeyde mesleki eğitim programı ile örtüşen ve onu destekleyerek güçlendiren nitelikte uluslararası düzeyde ve yüksek kalitede araştırma faaliyeti göstermesi ve etkinliklerde bulunması gerekmektedir.

Standart 11. Sonuçların Değerlendirilmesi

- Veteriner Hekimliği eğitimi veren fakültelerin program çıktıları ölçülmeli ve analiz edilerek programın geliştirilmesi yönünden değerlendirilmelidir. Fakültenin görev tanımına yönelik olarak sonuçların değerlendirilmesi ve böylelikle programın mevcut durumuna ilişkin koşulların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.
- Bu kapsamda farklı yöntemlerle (anket, veri toplama, görüşmeler, odak gruplar ve öz değerlendirme gibi) öğrenci başarı düzeyi, işe giriş oranları, programa yönelik görüş ve eleştiriler, klinik yeterlilikler ve kurumsal kazanımlar ele alınarak sonuçlar değerlendirilmeli ve fakülte eğitim programlarına katkı verici şekilde yansıtılmalıdır.